

Yazar/Author
Kadir KAPLAN*

Makale Adı/Article Name

Maarif Vakfı ile Ankara Üniversitesi TÖMER Tarafından Hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programlarının Karşılaştırmalı İncelemesi

Comparative Analysis of Turkish as a Foreign Language Teaching Programs Prepared by Maarif Foundation and Ankara University TÖMER

ÖZ

Araştırmada Ankara Üniversitesi TÖMER ile Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programları incelenerek programların kazanım yönünden benzer ve farklı yönleri üzerinde durulmuştur. Nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesinin kullanıldığı araştırmada Ankara TÖMER tarafından hazırlanan programdaki 316 kazanımın 69'unun dinleme becerisi, 45'inin sözlü anlatım becerisi, 54'ünün karşılıklı konuşma becerisi, 90'ının okuma anlama becerisi, 58'inin yazılı anlatım becerisiyle; Maarif Vakfı'na hazırlanan programdaki 1315 kazanımın 264'ünün dinleme/izleme becerisi, 210'unun sözlü etkileşim becerisi, 222'sinin sözlü üretim becerisi, 302'sinin okuma becerisi, 317'sinin yazma becerisiyle ilişkilendirildiği görülmüştür. Kazanımlardaki en fazla ortaklığın dinlemeyle ilgili olduğu, dinlemeyi takiben sırasıyla sözlü etkileşim ve sözlü üretim, okuma ve yazmanın takip ettiği; iki programda toplamda 61 kazanımın ortak olduğu görülmüştür. Dinleme özelindeki ortak kazanımların yönerge ve yönlendirmelere uyma, soru ifadelerini kullanma, günlük yaşamla ilgili becerileri geliştirme, söz varlığını zenginleştirme, farklı ortamlarda sunulan içerikleri takip etme becerileri; sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma ile sözlü etkileşim ve sözlü üretimle ilgili ortak kazanımların kalıp ifadeleri kullanma, kendini ifade etme, farklı içeriklerde konuşmalar hazırlama becerileri; okumayla ilgili ortak kazanımların medya iletilerini okuma, farklı metin türleri ile aktarılan bilgileri anlama, günlük yaşamı kolaylaştırmaya dönük iletileri kavrama becerileri; yazmayla ilgili ortak kazanımların duygu ve düşünceleri aktarma, farklı içeriklerde metin hazırlama üzerine olduğu anlaşılmıştır.

Ahahtar Kelimeler: Ankara Üniversitesi TÖMER, Maarif Vakfı, YDOT Öğretimi Programı, Karşılaştırmalı İnceleme

ABSTRACT

In the study, the Teaching Turkish as a Foreign Language Programs prepared by Ankara University TÖMER and Maarif Foundation were examined and the similarities and differences of the programs in terms of learning outcomes were emphasized. In the study in which document analysis, one of the qualitative research designs, was used, 69 of the 316 objectives in the program prepared by Ankara TÖMER were related to listening skills, 45 to oral expression skills, 54 to conversational speaking skills, 90 to reading comprehension skills, 58 to written expression skills; In the program prepared by the Maarif Foundation, 264 of the 1315 objectives were associated with listening/watching skills, 210 with oral interaction skills, 222 with oral production skills, 302 with reading skills, and 317 with writing skills. It was observed that the most common outcomes were related to listening, followed by oral interaction and oral production, reading and writing, respectively, and that a total of 61 outcomes were common in the two programs. The common learning outcomes related to listening are the skills of following instructions and directions, using question expressions, developing skills related to daily life, enriching vocabulary, and following the content presented in different environments; the common learning outcomes related to oral expression and conversation, oral interaction and oral production are the skills of using stereotypes, expressing oneself, and preparing speeches with different content; common learning outcomes related to reading are reading media messages, understanding the information conveyed through different text types, and comprehending messages to facilitate daily life; common learning outcomes related to writing are conveying feelings and thoughts, and preparing texts in different contents.

Keywords: Ankara University TÖMER, Maarif Foundation, YDOT Teaching Program, Comparative Analysis

Extended Abstract

One of the points taken into consideration in preparing and updating the programs is the previously prepared programs. At this point, the last program in force or the programs designed in previous years are examined, and the current program is prepared or revised by considering the discussed program's deficiencies. For this reason, studies on analyzing and comparing the programs and determining their similarities and differences are significant. In this study, the YDTÖP prepared by Ankara University TÖMER and Maarif Foundation were examined, and the programs' similarities and differences in achievement were emphasized.

The study's primary purpose is to analyze, compare and evaluate the YDTÖP prepared by Ankara University TÖMER and Maarif Foundation.

In this study, which aims to analyze and compare the YDTÖP prepared by Maarif Foundation and the YDTÖP organized by Ankara University TÖMER, simultaneous triangulation, which is one of the mixed method designs based on pragmatic and transformative paradigms (Fırat, Yurdakul, & Ersoy, 2014), was used. Since the researcher comparatively analyzed the YDTÖP prepared by Maarif Foundation and Ankara University TÖMER, the study is close to simultaneous triangulation as a design.

Documentary scanning was used in data collection to determine the distribution of the objectives in the YDTÖP prepared by Maarif Foundation and Ankara University TÖMER and the commonality in the objectives prepared according to the levels. While data were collected through content analysis to determine the distribution of the objectives to skills, data were collected through general scanning to determine the commonality in the objectives prepared according to levels.

In the data analysis of the study, inductive analysis, one of the types of content analysis, was used since it was aimed to reveal themes and dimensions that were not previously evident. The commonality in the objectives prepared according to the levels in the YDTÖP organized by Maarif Foundation and Ankara University TÖMER was evaluated through inductive analysis. To transform the data collected with an inductive approach into a meaningful structure, first of all, a form record was prepared for each program in which the distribution of the objectives to skills and the commonality of the objectives could be noted, and three researchers who are experts in the field of Turkish education filled out the relevant form together with the researcher in order for the data analysis to be valid and reliable. Then, Miles & Huberman's (1994) reliability formula was used to check the agreement between the forms. The agreement rate was calculated as 89.9% with the formula of agreement and disagreement. The researcher and the field experts discussed the inconsistencies between the researcher and the field experts to create consistency.

The distribution of the objectives in the YDTÖP prepared by Maarif Foundation and Ankara University TÖMER and the commonality in the objectives were statistically described. Then, the data obtained from the forms whose consistency was ensured were interpreted.

When we look at the results of the study aiming to analyze and compare the YDTÖP prepared by Maarif Foundation and the YDTÖP prepared by Ankara University TÖMER, 69 of the 316 objectives in the YDTÖP prepared by Ankara TÖMER are related to listening skills, 45 to verbal expression skills, 54 to conversational speaking skills, 90 to reading comprehension skills, and 58 to written expression skills; In the YDTÖP prepared by the Maarif Foundation, 264 of the 1315 objectives are associated with listening/watching skills, 210 with verbal interaction skills, 222 with verbal production skills, 302 with reading skills and 317 with writing skills. When both programs are evaluated, it is seen that there is a difference in the distribution of objectives to skills.

Although the YDTÖP prepared by Ankara University TÖMER has 30 objectives for C2 language level, there are no objectives for C2 level in the Turkish as a Foreign Language Teaching Program prepared by Maarif Foundation.

When we look at the distribution of the common learning outcomes in the YDTÖP prepared by Maarif Foundation and Ankara University TÖMER to the four basic language skills, it is seen that the most common learning outcomes are related to listening skill, followed by verbal interaction and verbal production skills, reading and writing skills, respectively; 61 learning outcomes in total are common in both

programs. The fact that 61 objectives are common in both programs reveals that existing programs were examined during the curriculum development phase.

When the achievement lists according to the levels are taken into consideration, it is seen that the common achievements in both programs in terms of listening skills are the skills of following instructions and directions, using question expressions, developing skills related to daily life, enriching vocabulary, and following the content presented in different environments; the common achievements related to verbal expression and conversation, verbal interaction and verbal production skills are the skills of using phrases, expressing oneself, and preparing speeches in different contents; common learning outcomes related to reading skills are reading media messages, understanding information conveyed through different text types, and comprehending messages aimed at facilitating daily life; common learning outcomes related to writing skills are conveying feelings and thoughts, and preparing texts in different contexts.

When it comes to updating or preparing a new curriculum, previously prepared curricula are also considered. In this direction, studies on analyzing and comparing the programs and determining their similarities and differences are significant.

Giriş

Bilim ve teknoloji alanında meydana gelen değişim ve gelişme sosyal hayattan medyaya pek çok alanı etkilemiştir. Değişim ve gelişme ile pek çok alanda toplumlar arası ilişkiler yakınlaşmış, hız kazanmıştır. Hızlanan ilişkiler, farklı dilleri öğrenme ihtiyacını doğurmuştur. Bireyler; ticaret, eğitim, turizm vb. sebeplerle farklı ulusların dilini öğrenmeye başlamıştır. Dünyada kullanım yaygınlığı günden güne artan Türkçe de bahsi geçen değişim ve gelişmeden etkilenerek öğrenilmeye/öğretilmeye başlamıştır. Türkiye'nin son yıllarda değişen siyasi ve kültürel misyonu; Türk dizi ve film sektörünün yurt dışında ilgi görmesi gibi etkilerle yurt içinde ve yurt dışında Maarifler, TİKA, Türkoloji bölümleri, Yunus Emre Enstitüsü vb. çeşitli kurum ve vakıflar aracılığıyla Türkçenin öğretimi artan bir ilgi ile karşı karşıyadır. Bu noktada yurt içinde TÖMER'ler, yurt dışında bazı kurum ve kuruluşlar tarafından Türkçe öğretimi yapılmaktadır (TMV, 2020).

1. Ankara Üniversitesi TÖMER Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı

Ankara Üniversitesi TÖMER, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öncüleri arasında sayılan uygulama ve araştırma merkezidir. 1984 yılında kurulan ve 6 milyon üzerinde bireyin dil öğretimine katkı sağlayan Ankara Üniversitesi TÖMER, on iki farklı dide öğretim ve kültür faaliyeti yapmaktadır. Bireylerin öğrendikleri dili iş ve toplum hayatında etkin bir biçimde kullanmalarını amaçlayan merkez, uluslararası dil akreditasyonuna da sahiptir (Ankara Üniversitesi TÖMER, 2022). Kurulduğu 1984'ten bugüne yabancılara Türk dilini, kültürünü öğretmenin yanı sıra köklü ve uluslararası dil akreditasyonuna sahip olan dil merkezi Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öncüdür (Demirel, 2015). Bu öncülüğünü program noktasında da göstermiş ve Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin (CEFR) başlıca ilkeleriyle uyumlu Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı (YDTÖP)'ni hazırlamıştır (Ankara Üniversitesi TÖMER, 2015).

Programın hazırlanma gerekçesi olarak alanyazında uluslararası ölçekte ve çağdaş bir programın uygulanması gösterilmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında ilk olan programla Türk dilinin, kültürünün zenginliklerini yansıtmak; çok dilli, çok kültürlü bir yapı oluşturmak hedeflenmiştir. Diğer yandan öğrenilen dili bir belge ile uluslararası boyutta belgelendirmek amaçlanmaktadır (Ankara Üniversitesi TÖMER, 2015). Bunun için uluslararası nitelikte bir programın olması elzemdir. Bu hedef doğrultusunda önce Ortak Başvuru Metni, ders kitabı ve Avrupa Dil Dosyası çalışmaları doğrultusunda dil kazanımları belirlenmiştir. Kazanımlar oluşturulurken kazanımların Türk dilinin yapısal özelliklerine, söz varlığına ve dil bilgisi

kurallarına uygun olmasına dikkat edildiği bildirilmiştir. Kazanımlar A1 düzeyinden C2 düzeyine sarmal bir biçimde kolaydan zora sıralanmıştır. Yine programa nihai hali verilmeden önce bir çalıştay düzenlenerek tecrübeli eğitimcilerin programa dair görüş, öneri ve eleştirileri alınmıştır. Dönüt sonrası kazanımlar kesinleştirilmiştir. Kesinleşen kazanımların ardından kazanımlara uygun etkinlik ve ölçme araçları hazırlanmış, alan uzmanlarının görüşleri ile etkinlik ve ölçme araçlarına son hali verilmiştir.

Programın yapısı incelendiğinde Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı, Tabata-Lyler ve Demirel modeli ile beş bölüm, on beş işlem basamağı olacak biçimde kurgulanmıştır.

Birinci bölümde program geliştirme çalışmalarının planlama süreci yürütülmekte, ikinci bölümde programın hedefleri, öğrenme çıktıları tespit edilmekte; öğrenme süreci ve ölçme değerlendirme esasları düzenlenmekte, üçüncü bölümde pilot uygulama ile program değerlendirilmekte, dördüncü bölümde programa son şeklinin verilip programın tanıtımı yapılmakta ve son bölümde ise dönüt ve düzeltmelerle iyileştirme çalışmaları sürekli hale getirilmektedir.

Öğrenciyi merkeze alıp bireye özgü etkinlikler ortaya koymak programın temel felsefesini oluşturmaktadır. Bilgiyi yapılandırmada odak nokta bireyin kendisi olduğu için yapılandırmacı yaklaşım programın ana omurgası olarak belirlenmiştir. Bunun yanı sıra programda ilerlemeci ve yapısalcı yaklaşımdan da faydalanılmıştır. Özellikle dil bilgisi içeriğinin aktarılmasında ilerlemeci ve yapısalcı yaklaşım öne çıkmıştır. Bununla bağlantılı olarak birden fazla öğrenme kuramı da öne çıkmıştır. Tam öğrenme, işbirliğine dayalı öğrenme, deneysel öğrenme, çoklu zekâ kuramları öğrenme ve öğretme sürecinde aktif olarak kullanılmıştır.

Hazırlanan programın başka bir özelliği de Avrupa Ortak Başvuru Metni ile arasındaki ilişkidir. Avrupa Birliği'ndeki yabancı dil programlarının ortak başvuru metnine göre hazırlanması, ders kitaplarının hazırlanması, dil sınavlarının gerçekleştirilmesi ve öğretmen yetiştirilmesi kararlaştırılmıştır. Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan YDTÖP'te de uluslararası düzeyde kabul görmek ve tanınabilmek amacıyla Avrupa Ortak Başvuru Metni ile uyum yakalanmaya çalışılmıştır.

Programda teknolojik gelişmelerin de göz ardı edilmediği görülmektedir. Sınıf içi uygulamalarda bilgi iletişim teknolojilerinin kullanılması, standart materyallerin ve araç gereçlerin yerine dijital çağın getirdiği taşınabilir teknolojilerin öğrenme ortamına girmesi dilin doğal ortamında öğrenilmesi amacıyla önerilmiştir. Sınıf içi sınıf dışı öğrenme ortamlarında da kullanılabilmesi dikkate alındığında büyük avantaj sağlayan taşınabilir teknoloji konusunda öğretmenlerin de kendilerini geliştirmesi, 21.yüzyıl becerileri ile donanmaları tavsiye edilmektedir.

Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından programın uygulanması ile ilgili olarak programın tanıtılmasına önem verilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır. Bu doğrultuda önce eğitici eğitimi verilmesi, ardından bu eğiticiler programın tanıtımını diğer öğretmenlere yapması istenmiştir. Pilot uygulamaların ardından programın revize edilmesi, ihtiyaçlar doğrultusunda da programa rehber niteliğinde el kitabının hazırlanması planlanmıştır.

2. Türkiye Maarif Vakfı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi noktasında hizmetleri olan pek çok kuruluşun biri de 2016 yılında kurulan Türkiye Maarif Vakfı'dır. Okul öncesinden başlayarak yükseköğretime kadar tüm kademelerde eğitim faaliyeti gösteren vakıf, dünyanın kırk dokuz ülkesinde dört yüz yirmi dokuz eğitim kurumunda Türkçe öğretimini gerçekleştirmekte ve kırk sekiz bin yetmiş sekiz öğrenciyi hizmet vermektedir (Türkiye Maarif Vakfı, 2022). Tarih boyunca farklı kültür ve medeniyetlerin

merkezi olan Türkiye'nin uluslararası eğitimde dünyaya açılan kapısı olarak kabul edilen Maarif Vakfı, eğitim öğretim faaliyetlerinin yanı sıra eğitim amaçlı yayın organları kurarak süreli ve süresiz yayınlar yapmakta düzenlediği sempozyumlarla eğitim yöntem ve usulleri ile müfredata yönelik bilimsel araştırmalar gerçekleştirmektedir.

İnsanlığın ortak birikimi ile Anadolu'nun irfanını esas alarak kapsamlı eğitim faaliyetleri yürütmeyi vizyon edinen Maarif Vakfı, eğitim program ve içeriklerini geliştirip yayınlama sorumluluğunu da taşımaktadır. Öyle ki vakıf bu faaliyetin TÖMER ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumların dil öğretim faaliyetlerinden en önemli ve temel fark olduğunu ifade etmektedir (TMV, 2020). Türkçe derslerinin öğretim programı ekseninde örgün eğitimle gerçekleştirilmesinin planlanması kurumun en saygın yönünden biri olarak görülmektedir.

Türkçenin uluslararası ölçekte yabancı dil olarak öğretimi vakfın önem verdiği bir diğer konudur. Bu sebeple formal eğitim doğrultusunda okul öncesinden başlayarak öğretim süreçlerinin her kademesinde Türkçenin en az B2 seviyesinde öğretilmesi hedeflenmektedir.

Küresel ölçekteki gelişmeler ve farklı sebeplerle (Türk dili ve kültürüne yönelik artmakta olan ilgi, bölgesel ve küresel hareketlilik, siyasal, sosyal ve ekonomik gelişmeler vb.) Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kapsam olarak günden güne genişlemekte ve Türkçenin öğretimi stratejik bir hal almaktadır. Bu genişleme Türkçe öğretiminin uluslararası ölçekte kabul görmüş dil öğretimi standartlarına göre sürdürülmesini zorunlu kılmaktadır. Zorunluluğun getirdiği sorumlulukla Maarif Vakfının öncülüğünde alan uzmanlarının da desteği ile YDTÖP hazırlanmıştır.

CEFR'in temel alındığı program, başvuru metnindeki A1, A2, B1, B2, C1 dil düzeylerine göre örgün ve yaygın eğitimde kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Hazırlanan program sayesinde yurt içinde ve yurt dışında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dil öğretim standartları belirlenmiş ve ölçme değerlendirme sürecinin sağlıklı, objektif bir biçimde yürütülmesine imkân sağlanmıştır.

Temelde iki ana bölümden oluşan programın ilk bölümünde YDTÖP'ün kuramsal yönü ve uygulama süreci üzerinde durulurken ikinci bölümde kademelere göre hazırlanan izlenceler sunulmuştur. Programın detayına bakıldığında bu iki ana bölümün temelinde hazırlanan sekiz başlık bulunduğu anlaşılmaktadır. Programın temel dayanağı ile yaklaşımı ilk başlıkta verilirken ikinci başlıkta programın amaçları belirtilmiştir. Programın kademelere ayrılışı ve genel yapısı üçüncü başlıktadır. Bir sonraki başlıkta ölçme değerlendirme yaklaşımı üzerinde durulmuştur. Programın uygulamasına dair tavsiyeler beşinci bölümdedir. Temel dil becerileri ile ilişkilendirilmiş kazanımlar altıncı, dil yapılarının dil seviyelerine göre dağılımı yedinci bölümdedir. Son bölümde ise kademeler özelinde ayrı ayrı izlenceler sunulmuştur. Program sözlük ve kaynakça ile tamamlanmıştır.

Programın hazırlanışında CEFR temelinde bütünsellik, çok boyutluluk, ihtiyaç analizi, iletişimsel ve kültürel yeterlikler olmak üzere beş ölçüt dikkate alınmıştır. Ayrıca programın hazırlanmasında 21. yüzyıl becerileri, Türkiye yeterlikler çerçevesi ve kök değerler (adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik) de dikkate alınıp program yapılandırılmıştır. Programın kademeler için belirlenen izlencelerinde, tema seçimi ve kazanımlar arasındaki ilişkide beceriler yeterlikler ve değerler baz alınmıştır.

Programın amacı anlama ve anlatma becerileri yardımıyla sosyal yaşamın her kesiminde iletişim kurma yeteneğine sahip keşfetme ve yaparak yaşayarak öğrenmeyi benimsemiş, öğrenme sürecinde sorumluluk almak için hazır, iş birliği içinde hareket edebilen, problem çözme

becerilerini kullanabilen, sorgulama, yorumlama becerisine sahip hem evrensel hem de kendi kültürüne özgü değerlerin farkında olan, kültürlerarası bilince sahip bireyler yetiştirmek olarak belirlenmiş ve bu amaca ulaşmak için eylem odaklı yaklaşım tercih edilmiştir.

Programda temaların belirlenmesinde CEFR'in kişisel, kamusal ve mesleki alan ile eğitim alanı olarak belirlediği dil kullanım alanlarından faydalanılarak dil girdilerin kazandırılmasında tematik yaklaşım benimsenmiştir.

Programın yapılandırılmasında CEFR'de sosyokültürel bilgiler başlığında bulunan kültürel unsurlar da dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda bireylerin kültürel ve kültürlerarası farkındalığı edinmeleri, hedef dil ile ana dilinin kültürel kodları arasında aracılık etme niteliğinde kültürlerarası bilince ulaşması için beden dili, değerler, günlük yaşam, kişiler arası ilişkiler, inançlar ve tutumlar, sosyal gelenekler, ritüeller, yaşam koşulları başlıkları temalarla ilişkilendirilmiştir.

Program yapılandırılırken dilin özellikle kullanım alanlarına dönük iletişimsel işlevi de dikkate alınmıştır. Hedef dilin öğrenci açısından işlevselliğini artırmak için dil kullanımını dilin iletişimsel işlevleri üzerine yapılandırmıştır. Dilin iletişimsel işlevinin yanı sıra farklı seviyedeki becerilerde sıkça kullanılan betimleme, gerekçelendirme, sıralama, telafi etme gibi işlevler ile Program'da aracılık, dil öğretimi sürecinin bir parçası haline getirilmiştir.

YDTÖP'te programlama tekniği ile ilgili olarak sarmal programlama yaklaşımının kullanıldığı görülmektedir. Özellikle kademelere göre izlenceler oluşturulurken bireylerin hedeflenen içeriklerle farklı seviyelerde bir kez daha karşılaşması, kademeli olarak hedeflenen içeriklerle her defasında içerik derinliğinin, zorluğunun ve karmaşıklığının artması, hedef kazanımların önceki kazanımlar üzerine inşası sağlanmıştır. Tüm bunlar bir bütün halinde değerlendirildiğinde Program'da seçmeci bir anlayışla beceri ve görev odaklı, işlevsel, iletişimsel, sarmal ve tematik bir bakış açısıyla oluşturulduğu görülmektedir.

Programın genel amaçları incelendiğinde programın öğrencilerin dinleme/izleme ve okuma aracılığıyla anlama becerilerini; sözlü üretim, sözlü etkileşim ve yazma aracılığıyla anlatma becerilerini geliştirmeyi; Türkçeyi bir bütün halinde, kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarını sağlamayı; sözsüz iletişim becerilerini kazanmalarını ve bunları iletişim sürecinde etkili bir biçimde kullanmalarını sağlamayı; söz varlığını zenginleştirmeyi; etkileşim yoluyla kültürel duyarlılık ve kültürlerarası bilinç kazandırmayı; Türk dili ve edebiyatının seçkin eserlerini tanımalarını sağlamayı; yaşam boyu öğrenme becerilerini geliştirmeyi; disiplinlerarası bir yaklaşımla 21. yüzyıl becerilerini edinmelerini/geliştirmelerini sağlamayı; hem akademik hem de özel amaçlı dil yeterliklerini geliştirmeyi hedeflediği görülmektedir.

Program yapı olarak temel dayanak ve yaklaşım, genel amaçlar, yapı, uygulanma sürecine dair tavsiyeler, ölçme ve değerlendirme yaklaşımıyla seviye ve becerilere göre düzenlenmiş kazanımlar ve birinci kısımdan hareketle hazırlanan izlenceler olarak ikiye ayrılmaktadır. CEFR'deki seviyelere göre belirlenen kazanımlardan genel bir kazanım listesi oluşturulduktan sonra kazanımlar, Program'da verilen izlenceler doğrultusunda yapılandırılıp sistematik bir dil öğretimi planlanmıştır.

Programın yapılandırılma sürecinde çeşitli kademelere göre (okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise) izlenceler hazırlandığı görülmektedir. Gerekçe olarak yurt içi ve yurt dışındaki uygulama farklılıkları gösterilmiştir. Bununla birlikte bireysel farklılıklar ve dil öğrenme motivasyonlarındaki çeşitlilik de izleneye hazırlanmasındaki bir diğer gerektir.

Programda ölçme ve değerlendirme yaklaşımı olarak bütüncül bir yaklaşım benimsenmiştir. Hedeflenen bilgi, beceri ve tutumların değerlendirilmesinde esnek, güncellenebilir bir anlayış sergilenmektedir. Bireysel farklılıkları dikkate alan, ölçme ve değerlendirmeyi eğitim öğretim faaliyetlerinin bir parçası kabul eden bir tutum söz konusudur. Bununla birlikte alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerinin yanında geleneksel değerlendirmenin yapıldığı; süreç ve sonuç odaklı değerlendirme benimsenmektedir. Ayrıca dil becerilerinin kazandırılmasında kullanılabilecek öğrenme öğretme uygulamaları ile ölçme ve değerlendirme tekniklerine dair tavsiyeler verilerek öğrenciler desteklenmiştir.

Uluslararası standartlarda dil öğretiminin öneminin anlaşılmasıyla beraber yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde de bu doğrultuda birtakım gelişmeler yaşanmıştır. Bu kapsamda hem Ankara Üniversitesi TÖMER hem de Maarif Vakfı tarafından hazırlanan YDTÖP oldukça önemlidir. Her iki program da dünya dili olma yolunda ilerleyen Türkçenin planlı ve etkili öğretilmesine ortam oluşturması açısından dikkat çekicidir. Mevcut programın etkinliğinin değerlendirilmesinde ve programların dönemin şartlarına, ihtiyaçlarına göre geliştirilmesinde bu tür çalışmalara olan ihtiyaç açıktır (Kalaycı & Yıldırım, 2020). Alanyazın incelendiğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'nı içerik olarak (Balcı & Melanlıoğlu, 2020), kazanım sınıflandırması bakımından (Nurlu, Konyar, Tuna, & Görgüç, 2021), söz varlığını geliştirme (Biçer & Polatcan, 2015; Maden, 2020) noktasında değerlendiren, programdan kaynaklı sorunları ortaya koyan (Abuammar, 2018; Tüm, 2022), programla ilgili öğretmen ve öğrenci görüşlerine yer veren (Faslı, 2018) pek çok çalışma bulunmaktadır. Bununla birlikte Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan programla da ilgili dil becerileri özelinde (Ulutaş & Kara, 2019) ya da genel değerlendirme maksatlı (Demirel, 2015) yapılan çalışmalar yapılmıştır ancak Ankara Üniversitesi TÖMER ile Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programları'nı analiz edip karşılaştıran çalışmaya rastlanmamıştır. Programların hazırlanmasında ve güncellenmesinde dikkate alınan noktalardan biri de daha önce hazırlanmış programlardır. Bu noktada yürürlükte olan son program ya da daha eski yıllarda hazırlanan programlar incelenmekte, incelenen programın eksikleri dikkate alınarak güncel program hazırlanmakta ya da revize edilmektedir. Bu nedenle programların analizine, karşılaştırılmasına, benzer veya farklı yönlerinin tespitine dair çalışmalar oldukça önemlidir. Bu araştırmada da Ankara Üniversitesi TÖMER ile Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programları incelenerek programların kazanım yönünden benzerlikleri ve farklı yönleri üzerinde durulmuştur. Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programlarının incelenip değerlendirilmesine dair çalışmaların yapılması, programların bu çalışmalardan hareketle yeniden düzenlenip güncellenmesi açısından oldukça önemli görülmektedir (Ulutaş & Kara, 2019). Bu kapsamda çalışma bu alanda çalışacak diğer araştırmacılara veri kaynağı oluşturması, MEB Öğretim Programları Daire Başkanlığına incelenen programlar noktasında veri sağlaması nedeniyle önem taşımaktadır.

Araştırmanın temel amacı Ankara Üniversitesi TÖMER ile Maarif Vakfı tarafından hazırlanan YDTÖP'lerin analiz edilerek karşılaştırılması ve değerlendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Ankara TÖMER tarafından hazırlanan YDTÖP'teki kazanımlar becerilere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Maarif Vakfı tarafından hazırlanan YDTÖP'teki kazanımlar becerilere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. Düzeylere göre kazanım listeleri dikkate alındığında her iki programda dinleme becerisi özelinde ortak olan kazanımlar nelerdir?

4. Düzeylere göre kazanım listeleri dikkate alındığında her iki programda konuşma becerisi özelinde ortak olan kazanımlar nelerdir?

5. Düzeylere göre kazanım listeleri dikkate alındığında her iki programda okuma becerisi özelinde ortak olan kazanımlar nelerdir?

6. Düzeylere göre kazanım listeleri dikkate alındığında her iki programda yazma becerisi özelinde ortak olan kazanımlar nelerdir?

3.Yöntem

3.1. Araştırma modeli

Maarif Vakfı tarafından hazırlanan YDTÖP ile Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan YDTÖP'ü analiz ederek karşılaştırmayı amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, ister basılı ister dijital materyalin sistemli bir biçimde değerlendirilmesiyle gerçekleştirilen yöntemdir (Kıral, 2020). Doküman incelemesinde araştırmacı, eleştirel bir tutumla nesnel bir biçimde araştırma kapsamında ele aldığı inceleme nesnesinden elde ettiği verileri raporlamaktadır. Çalışmada araştırmacı Maarif Vakfı ve Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan YDTÖP'ü karşılaştırmalı analiz ettiği için çalışma, desen olarak doküman incelemesi için uygundur.

3.2. İnceleme nesnesi

Araştırmanın inceleme nesnesini Maarif Vakfı'nın hazırlamış olduğu YDTÖP'ün ikinci baskısı ve Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan YDTÖP oluşturmaktadır. İnceleme nesnesi hazırlanırken Maarif Vakfı'nın hazırlamış olduğu YDTÖP'ün ikinci baskısına kurumun resmi internet adresinden elektronik olarak erişilirken Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan YDTÖP ise dijital platform üzerinden temin edilmiştir. İnceleme nesnelerinin temininin ardından veri toplama ve analizi aşamalarına geçilmiştir.

3.3. Verilerin toplanması

Maarif Vakfı ve Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan YDTÖP'teki kazanımların becerilere olan dağılımını ve düzeylere göre hazırlanan kazanımlardaki ortaklığı tespit etmek için veri toplamada belgesel tarama kullanılmıştır. Belgesel tarama, kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamadır (Şahin, 2020). Kazanımların becerilere dağılımını belirlemek için içerik çözümlemesi yoluyla veri toplanırken düzeylere göre hazırlanan kazanımlardaki ortaklığı belirlerken genel tarama yoluyla veri toplanmıştır. Verilerin toplanmasının ardından elde edilen veriler analiz için bilgisayar ortamına aktarılmış ve veri analizine geçilmiştir.

3.4. Veri analizi

Araştırmanın veri analizinde daha önceden belirgin olmayan tema ve boyutların ortaya çıkarılması hedeflendiği için içerik analizi türlerinden tümevarımcı analiz kullanılmıştır. Maarif Vakfı ve Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan YDTÖP'teki düzeylere göre hazırlanan kazanımlardaki ortaklığı tümevarımcı analiz yoluyla değerlendirilmiştir. İçerik analizinde temel nokta birbirine benzeyen verileri bir araya getirerek okuyucunun anlayabileceği bir şekilde düzenleyip yorumlamaktır (Şahin, 2020). Tümevarımsal bir yaklaşımla toplanan verileri anlamlı bir yapıya dönüştürmek için veri analizinde öncelikle her bir program için kazanımların becerilere olan dağılımının ve kazanım ortaklığının not alınabileceği bir form kaydı hazırlanmış ve veri analizinin geçerli ve güvenilir olması için araştırmacı ile birlikte Türkçe eğitimi alanında uzman üç araştırmacı ilgili formu doldurmuştur. Ardından Miles & Huberman (1994)'ın güvenilirlik formülü kullanılarak formlar arasındaki uyuma bakılmıştır. Görüş birliği,

görüş ayrılığı formülü ile uyum oranı %89.9 olarak hesaplanmıştır. Uyumun sağlanamadığı tespitler üzerine araştırmacı ile alan uzmanları kendi arasında tartışarak tutarlılığı oluşturmuştur. Maarif Vakfı ve Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan YDTÖP'teki kazanımların becerilere olan dağılımlarının ve kazanımlardaki ortaklığın sıklığı betimlenmiştir. Ardından tutarlılığı sağlanan formlardan elde edilen veriler yorumlanmıştır.

4.Bulgular

Maarif Vakfı ve Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan YDTÖP'teki kazanımların becerilere olan dağılımı ve kazanımlardaki ortaklık analiz edilmiş, elde edilen bulgular aşağıda belirtilmiştir.

4.1. Birinci alt probleme ilişkin bulgular

Ankara TÖMER tarafından hazırlanan YDTÖP'teki kazanımların becerilere göre dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur:

Dil Becerileri	A1	A2	B1	B2	C1	C2	Becerilere Göre Toplam Kazanım Sayısı
Dinleme Anlama	13	13	8	17	12	6	69
Sözlü Anlatım	5	5	12	9	9	5	45
Karşılıklı Konuşma	16	14	12	4	7	1	54
Okuma Anlama	19	23	12	12	15	9	90
Yazılı Anlatım	10	9	8	13	9	9	58
Düzeyleme Göre Toplam	63	64	52	55	52	30	316
Kazanım Sayısı							

Tablo 1. Kazanımların becerilere göre dağılımı

Tablo incelendiğinde Ankara TÖMER tarafından hazırlanan YDTÖP'teki 316 kazanımın 69'unun dinleme becerisi, 45'inin sözlü anlatım becerisi, 54'ünün karşılıklı konuşma becerisi, 90'nın okuma anlama becerisi, 58'inin de yazılı anlatım becerisi ile ilişkilendirildiği görölmektedir. Kazanımların okuma beceri üzerinde nicel olarak yoğunlaştığı görölmektedir.

4.2. İkinci alt probleme ilişkin bulgular

Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı'ndaki kazanımların becerilere göre dağılımı Tablo 2'de sunulmuştur:

Dil Becerileri	A1	A2	B1	B2	C1	Becerilere Göre Toplam Kazanım Sayısı
Dinleme/İzleme	46	63	64	46	45	264
Sözlü Etkileşim	35	45	47	45	38	210
Sözlü Üretim	31	48	51	49	43	222
Okuma	51	66	71	60	54	302
Yazma	52	74	66	66	59	317

Düzelere Göre	Toplam	215	296	299	266	239	1315
Kazanım Sayısı							

Tablo 2. Kazanımların becerilere göre dağılımı

Tablo incelendiğinde Maarif Vakfı tarafından hazırlanan YDTÖP'teki 1315 kazanımın 264'ünün dinleme/izleme becerisi, 210'unun sözlü etkileşim becerisi, 222'sinin sözlü üretim becerisi, 302'sinin okuma becerisi, 317'sinin de yazma becerisi ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Kazanımların yazma beceri üzerinde nicel olarak yoğunlaştığı, C2 dil düzeyinin yaklaşık olarak ana dili kullanım düzeyine karşılık gelmesi nedeniyle C2 için kazanım bulunmadığı görülmektedir.

4.3. Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular

Maarif Vakfı ve Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'ndaki dinleme becerisi özelindeki ortak kazanımlar Tablo 3'te sunulmuştur:

Dil Düzeyi	Maarif Vakfı	Dil Düzeyi	Ankara Üniversitesi TÖMER	f
A1	Çevresindeki nesnelerin adını tanır.	A1	Sınıfta ve evde sıklıkla kullanılan nesnelerin adlarını ayırt eder.	20
A1	Temel soru ifadelerini tanır.	A1	Kısa soruları ayırt eder.	
A1	Günlük hayattaki basit yönergeleri takip eder.	A1	Yönergeleri takip eder.	
A1	Tarih/zaman ifadelerini tanır.	A1	Sayıları, fiyatları, saatin kaç olduğunu ve gün, ay, yıl ile ilgili ifadeleri ayırt eder.	
A1	Yol, yön ve adres tarifi içeren basit ifadeleri anlar.	A2	Yer ve yön tariflerinin içeriğini anlamlandırır.	
A2	Hava durumuyla ilgili bilgileri belirler.	A2	Görsellerle desteklenmiş hava ve yol durumu, spor vb. güncel haberlerin ana çizgisini yakalar.	
A2	Günlük rutinelere ilişkin konuşmaları anlar.	A2	Günlük olaylar ile ilgili konuşmaların konusunu ana çizgileri ile fark eder.	
A2	Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.	A2	Metinlerde geçen yeni sözcüklerin bağlamsal anlamını tahmin eder.	
A2	Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.	A2	Metinlerin yapısını (kişiler, konu akışı, olay örgüsü, tema vb.) fark eder.	
B1	Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.	B1	Metnin içeriğinde geçen bilmediği sözcüklerin anlamını bağlamdan çıkartabilir.	
B1	Dinlediklerindeki/izlediklerindeki ana düşünce ve yardımcı düşünceleri belirler.	B2	Dinlediği metindeki ana ve yan düşünceleri bulur.	
B1	Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.	B1	Metnin içeriğinde geçen bilmediği sözcüklerin anlamını bağlamdan çıkartabilir.	
B2	Gürültülü ortamlarda gerçekleşen karmaşık duyuru ve anonsları takip eder.	B2	Konuşmaların içeriğini sağlıklı olmayan iletişim ortamlarında bile (gürültülü veya çok sessiz ortamlarda) bile ayrıntılarıyla yakalar.	
B2	Mecazlı ifadeleri belirler.	C1	Değişmeceli anlamların (değim, mecaz, argo vb.) çoklukla yer aldığı iletileri anlamlandırır.	
B2	İlgi veya uzmanlık alanına ilişkin bir söyleşiyi/dersi veya konuşmayı takip eder.	C1	Ders, konu odaklı tartışma ve münazaraları kolaylıkla takip eder.	

C1	Gürültülü ortamlarda gerçekleşen karmaşık duyuru ve anonsları takip eder.	C1	İstasyon, stadyum gibi sesin anlaşılmasının zor olduğu yerlerde işitilmesi güç genel duyurulardaki gerekli bilgileri yakalar.
C1	Görüntülü ve/veya sesli reklamlarda sunulan açık ve örtük iletileri belirler.	C1	Örtük anlam içeren uzun konuşmaları takip eder.
C1	İlgi veya ihtiyacına yönelik bilimsel bir sunumu takip eder.	C1	Akademik nitelikli sunum ve raporların içeriklerini kolaylıkla çözümler.
C1	Sesli ve/veya görüntülü haberlerden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.	C1	Radyo ve televizyon programlarını takip eder.
C1	Vurgu, tonlamadan kaynaklanan anlam farkını ayırt eder.	C1	Sözcüklerdeki parçalarüstü sesbirimleri(süre, vurgu, ton, kavşak, ezgi ve durak) ayırt eder.

Tablo 3. Dinleme becerisi ile ilgili ortak kazanımlar

Düzeyle göre kazanım listeleri dikkate alındığında her iki programda dinleme becerisi özelinde ortak olan kazanım sayısının $f=20$ olduğu görülmektedir. Söz konusu kazanımların dil düzeylerine göre farklılık gösterdiği, bazı kazanımları farklı dil düzeylerde tekrar ettiği görülmüştür. Ortak kazanımların yönerge ve yönlendirmelere uyma, soru ifadelerini kullanma, günlük yaşamla ilgili becerileri geliştirme, söz varlığını zenginleştirme, farklı ortamlarda sunulan içerikleri takip etme becerilerine yönelik olduğu görülmektedir.

4.4. Dördüncü alt probleme ilişkin bulgular

Maarif Vakfı ve Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'ndaki sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma ile sözlü etkileşim ve sözlü üretim becerisi özelindeki ortak kazanımlar Tablo 4'te sunulmuştur:

Dil Düzeyi	Maarif Vakfı	Dil Düzeyi	Ankara Üniversitesi TÖMER	f
A1	Selamlaşma, tanışma ve vedalaşmayla ilgili temel kalıp ifadeleri kullanır.	A1	Tanışma, selamlaşma ve vedalaşmaya ilişkin kalıp ifadeleri kullanır.	17
A1	Konuşma esnasında sorular sorar ve sorulara cevap verir.	A1	Günlük konularda yalın konuşmaları başlatıp sürdürür, yalın soru ve yanıtlar üretir.	
A1	Diyaloglarında ölçü birimlerini/miktar ifadelerini kullanır.	A1	Rakam, miktar, fiyat, tarih ve saat ile ilgili ifadeleri kullanır.	
A1	Konuşmalarında tarih/zaman bildiren temel ifadeleri kullanır.	A1	Zaman bildiren sözcükleri (bugün, yarın, gelecek hafta vb.) kullanır.	
A1	Konuşmalarında tercih/teklif cümleleri kullanır.	A1	Bir şeyi yapmak isteyip istemediğini yalın bir dille ifade eder.	
A1	Kendini/ailesini/bir başkasını basit ifadelerle tanıtır.	A1	Kişilere, yaşadıkları yere, tanıdıkları kimselere ilişkin sorular sorar ve bu sorular anlaşılır bir şekilde sorulduğunda cevap verir.	
A2	Yaptığı bir iş hakkında bilgi verir.	A2	İş ortamı ve boş zamanlara ilişkin sohbet eder.	
A2	Kendisiyle ilgili bir durum/egitim süreci veya yaptığı iş hakkında konuşur.	A2	Özgeçmişini ana çizgileri ile anlatır.	
A2	Kutlama/tebrik/temenni/teşekkür/davet/taziye içerikli basit konuşmalar yapar.	A2	Davette bulunur (arkadaş ile toplumsallaşma, bir şeyler içmek için dışarıya çıkma) ve gelen davetlere yanıt verir.	
B1	Kültürel bağlamlara (gelenekler, kutlamalar, bayram, taziye, anma vb.)	B1	Geleneksel nitelikli kutlama etkinliklerinde (bayramlar, düğünler,	

B1	uygun kalıp ifadeleri kullanarak diyaloglara katılır. Tekrarı istendiğinde söylediklerini ayrıntılandırarak açıklar.	B1	nevruz, kına gecesi vb.) toplumsal iletişimde bulunur. Tekrar etmesi istendiğinde, söylediklerini daha ayrıntılı bir şekilde açıklar.
B1	Ayrıntılı yol ve adres tarifleri içeren diyaloglar kurar.	B1	Yolculuk planı yaparken veya yolculuk sırasında karşılaşılabileceği durumlara (adres sorma. Yön tarifi isteme, bilet alma/yer ayırma, ödeme yapma, gidecek yer ve tercih belirtme vb.) uygun ifadeleri kullanır.
B2	Bir uzmanlık alanıyla ilgili terim ve kalıp ifadeler kullanarak bir diyaloga katılır.	B2	Uzmanlık ve ilgi alanına giren bilimsel konularda ayrıntılı bilgi alışverişinde bulunur.
B2	Gerekçelendirilmiş görüş ve önerileri belirler.	B2	Konuşmacıların dikkatini konuya çekerek tartışmalarda düşüncelerini gerekçeleriyle açıklar.
C1	Konuşmalarında mizahi öğeler kullanır.	C1	Toplumsal etkileşim ortamlarında dili (sezdirim, duygu, espri vb.) yetkin bir şekilde kullanır.
C1	Kültürel bir öğe/gelenek veya mekân hakkında konuşmalar yapar.	C1	Anadil konuşurları arasındaki sohbetlere katılır. (Türk kültürü, toplumu hakkında konuşma, Türk kültürü ve yaşantısı hakkında soru sorma vb.)
C1	Konuşmalarında söz sanatı/mecazlı ifade/kişisel bağdaştırma kullanır.	C1	Konuşma sırasında kinaye, sezdirme vb. mecazlı ifadeler kullanılır.

Tablo 4. Sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma ile sözlü etkileşim ve sözlü üretim becerisi ile ilgili ortak kazanımlar

Düzelere göre kazanım listeleri dikkate alındığında her iki programda sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma ile sözlü etkileşim ve sözlü üretim becerisi ile ilgili ortak kazanım sayısının $f=17$ olduğu görülmektedir. Söz konusu kazanımların dil düzeylerine göre farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Kazanım ortaklığının kalıp ifadeleri kullanma, kendini ifade etme, farklı içeriklerde konuşmalar hazırlama becerileri üzerine olduğu belirlenmiştir.

4.5. Beşinci alt probleme ilişkin bulgular

Maarif Vakfı ve Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'ndaki okuma becerisi özelindeki ortak kazanımlar Tablo 5'te sunulmuştur:

Dil Düzeyi	Maarif Vakfı	Dil Düzeyi	Ankara Üniversitesi TÖMER	f
A1	Selamlaşma, tanışma ve vedalaşmayla ilgili kelime ve kalıp ifadeleri tanır.	A1	Tanışma, tanıtırma, selamlaşma, ayrılma durumlarında kullanılan kalıp ifadeleri ayırt eder.	14
A1	Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.	A1	Toplumsal yaşam alanlarına ilişkin kavramları (ev, lokanta, okul, hastane, otel, istasyon, havaalanı vb.) ayırt eder.	
A1	Tarih/zaman ifadelerini tanır.	A1	Zaman bildiren sözcükleri (gelecek hafta, geçen Cuma, kasımda vb.) tanır.	
A1	Günlük hayatta sıklıkla karşılaşılan bilgilendirme, yönlendirme ve uyarı içeren levha ve simgeleri tanır.	A1	Kısa ve yalın bilgilendirici nitelikteki açıklamalar, yönergelerin (uyarı levhaları, ilan panoları, tabletlar vb.) anlamını özellikle görsellerle desteklendiğinde yakalar.	

A1	Temel akrabalık adlarını tanır.	A1	Aile bireyleri ile ilgili sözcükleri tanır.
A2	Günlük hayattaki basit yönergeleri takip eder.	A2	Kısa/yalın yönergeleri takip eder.
A2	Bir ürünün tanıtımı ve/veya kullanımıyla ilgili metinlerdeki bilgileri sıralar.	A2	Reklamlardaki ürünlere ait temel bilgileri tanır.
A2	E-posta veya mektuplardaki iletileri anlar.	A2	Dilekçe, kartpostal, bilgi notu, kısa ileti, davetiye, mektup ve e-posta vb. içerikli metinlerin ve bu metinlerdeki belli başlı kalıp ifadelerin anlamını yakalar.
A2	Seyahat ve konaklamaya ilişkin bilgileri seçer.	A2	Seyahat ile ilgili bilgileri (ulaşım araçlarını kullanma, gidilecek yer hakkında bilgi toplama vb.) fark eder.
A2	Gazete, dergi ve çoklu ortamlardan ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.	A2	Yazılı kitle iletişim araçlarında (gazete, dergi, vb.) ilgilendiği konuları bulur.
A2	Metinlerdeki tavsiye/ uyarı cümlelerini belirler.	A2	Öneri ve özür sunma gibi ifadeleri içeren metinlerdeki anlamı çıkarır.
B1	Gazete, dergi ve çoklu ortamlardan ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.	B1	Güncel ve bilinen konulardaki kısa gazete ve dergi metinlerinin ana çizgilerini yakalar.
B1	Bir haber metnindeki yer, kişi, konu/olay ve zamanla ilgili bilgileri belirler.	B1	Haberlere göz gezdirerek kimin, neyi, nerede yapmış olduğuna ilişkin bilgiyi çıkarır.
C1	Mizahi unsurları belirler.	C1	Espri, şaka, argo ve deyimlerin anlamlarını çıkarımlar.

Tablo 5. Okuma becerisi ile ilgili ortak kazanımlar

Düzeyle göre kazanım listeleri dikkate alındığında her iki programda okuma becerisi ile ilgili ortak kazanım sayısının $f=14$ olduğu görülmektedir. Söz konusu kazanımların dil düzeylerine göre farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Okuma becerisi ile ilgili ortak kazanımların medya iletilerini okuma, farklı metin türleri ile aktarılan bilgileri anlama, günlük yaşamı kolaylaştırmaya dönük iletileri kavrama becerileri ile ilgili olduğu görülmektedir.

4.6. Altıncı alt probleme ilişkin bulgular

Maarif Vakfı ve Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'ndaki yazma becerisi özelindeki ortak kazanımlar Tablo 6'da sunulmuştur:

Dil Düzeyi	Maarif Vakfı	Dil Düzeyi	Ankara Üniversitesi TÖMER	f
A1	Temel kişisel bilgiler içeren formları doldurur.	A1	Kişisel bilgileri (meslek, yaş, adres vb.) içeren formları doldurur.	
A1	Kutlama/tebrik/temenni/davet mesajları/metinleri yazar.	A1	Doğum günü, yılbaşı, bayram vb. kutlama iletileri yazar.	
A2	Kişisel bilgi içeren formları doldurur.	A2	Kişisel bilgi, ilgi alanları, işi, eğitim durumu ve özel becerilerine ilişkin formlar doldurur.	
A2	Günlük rutinlerini basit cümlelerle yazar.	A2	Günlük yaşam kesitlerini (tanıdıkları, iş, okul, aile, hobi vb.) yalın tümcelerle aktarır.	10
A2	Kendisi, ailesini, bir başkasını tanıtan metinler yazar.	A2	İletilerinde ailesini, okulunu, işini, ilgi alanlarını yalın tümcelerle kısaca anlatır.	
A2	Geçmiş olaylara/durumlara ilişkin metinler yazar.	A2	Geçmiş yaşantı ve anılarını anlatır.	

B1	Bir konuya ilişkin görüş ve önerilerini gerekçeleriyle anlatan metinler yazar.	B1	Farklı konularda, kişisel görüş ve bakış açısını da belirten yalın metinler yazar.
B2	Kurmaca metinler yazar.	B2	Kurmaca metinler (kısa öykü, diyalog vb.) yazar.
B2	Yorum ve değerlendirmeler içeren metinler yazar.	B2	Farklı nitelikteki kaynaklardan edindiği bilgileri yorumlayarak yazar.
B2	Bir konuya ilişkin rapor yazar.	B2	Önemli noktaları vurgulayarak ve destekleyici ayrıntılara yer vererek bir fikri kompozisyon veya rapor biçiminde yazar.

Tablo 6. Yazma becerisi ile ilgili ortak kazanımlar

Düzeyle göre kazanım listeleri dikkate alındığında her iki programda yazma becerisi ile ilgili ortak kazanım sayısının $f=10$ olduğu görülmektedir. Söz konusu kazanımların dil düzeylerine göre farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Ortak kazanımların duygu ve düşünceleri aktarma, farklı içeriklerde metin hazırlama üzerine olduğu görülmektedir.

Sonuç

Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı ile Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'nı analiz ederek karşılaştırmayı amaçlayan çalışmanın sonuçlarına bakıldığında Ankara TÖMER tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı'ndaki 316 kazanımın 69'unun dinleme becerisi, 45'inin sözlü anlatım becerisi, 54'ünün karşılıklı konuşma becerisi, 90'nın okuma anlama becerisi, 58'inin de yazılı anlatım becerisiyle; Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı'ndaki 1315 kazanımın 264'ünün dinleme/izleme becerisi, 210'unun sözlü etkileşim becerisi, 222'sinin sözlü üretim becerisi, 302'sinin okuma becerisi, 317'sinin de yazma becerisi ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Her iki program değerlendirildiğinde kazanımların becerilere dağılımında farklılık olduğu görülmektedir.

Balcı ve Melanlıoğlu (2020) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'nın ilk baskısı üzerine yaptığı değerlendirmede en fazla kazanımın okuma becerisinde olduğunu ardından dinleme, sözlü üretim, yazma ve sözlü etkileşime yönelik kazanımların nicelik bakımından sıralandığını ortaya koymuştur. Benzer tespiti Kaya ve Kardaş (2020), Nurlu, Konyar, Tuna, ve Görgüç (2021) ve Tüm (2022) de yapmıştır. Her iki çalışmanın da programın birinci baskısı özelinde yapılmış olması sebebiyle elde edilen sonuçlar ile araştırma sonucu arasında farklılık görülmektedir. Göçer ve Kılıç (2021) araştırma sonucu ile benzer bir şekilde Maarif Vakfı'nca hazırlanan Program'da temel dil becerilerine göre en fazla kazanımın yazma en az kazanımın sözlü etkileşime ayrıldığını belirlemiştir. Göçer ve Kılıç (2021) ile Demirel (2015) araştırma sonucu ile örtüşecek nitelikte okuma anlama becerisinin 90, dinleme anlamanın 69, yazılı anlatımın 58, karşılıklı konuşmanın 54 ve sözlü anlatımın 45 kazanımdan oluştuğunu tespit etmiştir.

Diğer yandan her iki program kazanım dağılımı noktasında karşılaştırıldığında programların Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin doğrultusunda hazırlanmış olduğu görülmektedir. Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'nda C2 dil düzeyi için belirlenmiş 30 kazanım bulunmasına rağmen Maarif Vakfı'nca hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'nda C2 düzeyi için belirlenmiş kazanım

bulunmamaktadır. C2 dil düzeyi yaklaşık olarak ana dili kullanım düzeyine karşılık geldiği için Maarif Vakfı'nca hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'nda C2 için kazanım bulunmamaktadır.

Maarif Vakfı ve Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'ndaki ortak kazanımların dört temel dil becerisine dağılımına bakıldığında en fazla ortaklığın dinleme becerisi ile ilgili olduğu, dinleme becerisini takiben sırasıyla sözlü etkileşim ve sözlü üretim becerisi, okuma ve yazma becerisinin takip ettiği; her iki programda toplamda 61 kazanımın ortak olduğu görülmektedir. Demirel (2015), çalışmasında Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'nın Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin doğrultusunda çağdaş bir yaklaşımla tasarlandığını belirtmektedir. Benzer şekilde Maarif Vakfı'nca hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'nın da Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'ni baz alması (Kaya & Kardaş, 2020) 61 kazanım ortaklığını sağlayan etkenlerden biridir. Diğer yandan program geliştirme sürecindeki aşamalardan biri de ihtiyaç belirleme safhasıdır (Şahin, 2006). Bu safhada program geliştirme uzmanları farklı tekniklerle bilgi toplamaktadır. Bu teknikler arasında mevcut programları inceleme de bulunmaktadır. Her iki programda 61 kazanımın ortak olması program geliştirme aşamasında mevcut programların incelendiğini ortaya koyar niteliktedir.

Düzeyle göre kazanım listeleri dikkate alındığında her iki programda dinleme becerisi özelinde ortak kazanımların yönerge ve yönlendirmelere uyma, soru ifadelerini kullanma, günlük yaşamla ilgili becerileri geliştirme, söz varlığını zenginleştirme, farklı ortamlarda sunulan içerikleri takip etme becerileri; sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma ile sözlü etkileşim ve sözlü üretim becerisi ile ilgili ortak kazanımların kalıp ifadeleri kullanma, kendini ifade etme, farklı içeriklerde konuşmalar hazırlama becerileri; okuma becerisi ile ilgili ortak kazanımların medya iletilerini okuma, farklı metin türleri ile aktarılan bilgileri anlama, günlük yaşamı kolaylaştırmaya dönük iletileri kavrama becerileri; yazma becerisi ile ilgili ortak kazanımların duygu ve düşünceleri aktarma, farklı içeriklerde metin hazırlama üzerine olduğu görülmektedir. Ana dili olarak öğretim programlarındaki kazanım ortaklığını irdeleyen çalışmalar olmasına rağmen Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programlarını kazanım ortaklığı kapsamında değerlendiren çalışma bulunmamaktadır.

Türkçenin öğretimini daha verimli ve etkili kılmak adına profesyonel bir yaklaşımla alt yapı oluşturma çabası başlangıçta TÖMER'lerin kendi bünyelerinde hazırladıkları programları uygulamaları ile sonuçlanmıştır.

Ana dili öğretimindeki gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için de ortak bir program gerekmektedir (İşcan, 2020). Başlangıçta devlet ve vakıf üniversiteleri bünyesindeki TÖMER'lerin Türkçe öğretimi için hazırladığı öğretim programlarının varlığı; yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki odaklanılması gereken bir sorunu ortadan kaldırmış (Memiş, 2021), Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında standartlar oluşturmuş ve yapılacak program çalışmalarına katkı sağlamıştır.

Programların güncellenmesi ya da yeni bir program hazırlanması söz konusu olduğunda daha önce hazırlanmış programlar da dikkate alınmaktadır. Bu doğrultuda programların analizine, karşılaştırılmasına, benzer veya farklı yönlerinin tespitine dair çalışmalar oldukça önemlidir.

Kaynakça

- Abuammar, R. J. (2018). Yabancılara Türkçe öğretiminde program sorununun öğretim sürecine yansımaları. *[Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi: Sakarya Üniversitesi.
- Akbaş, M. (2002). Yahudi Ve Hıristiyan Düşüncesinde Ölüm Sonrası Hayat Ve Diriliş İnancının Dini Ve Teolojik Temelleri . *D.E.Ü.İlahiyat Fakültesi Dergisi*(15), 37-60.
- Akderin, F. (2012). *Latince Sözlük*. İstanbul: Say Yayınları.
- Akpolat, Y. (2013). Ölüm Sosyolojisine Dair; Ölüm İdeolojisi ya da Ölümün Toplumsallaştırılması Olarak Eshab-ı Kehf Miti. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*(51), 121-134.
- Ankara Üniversitesi TÖMER. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Ankara Üniversitesi TÖMER. (2022). *Ankara Üniversitesi TÖMER bireysel ve kurumsal çözüm olanakları*. Retrieved from TÖMER Ankara Üniversitesi: <http://tomer.ankara.edu.tr/bireysel-kurumsal-cozumler/>
- Balcı, M., & Melanlıoğlu, D. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı üzerine. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 173-198.
- Biçer, N., & Polatcan, F. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kelime öğrenme stratejilerinin değerlendirilmesi. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*, 811-828.
- Bostrom, N. (2003). The Transhumanist FAQ. Published by the World Transhumanist Association.
- Bostrom, N. (2016). *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies*. Oxford: Oxford University Press.
- Bowker, J. (1995). İslam'da Ölüm Anlayışı. (A. B. Baloğlu, & M. Yıldız, Eds.) *DEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*(9), 363-390.
- Braidotti, R. (2013). *İnsan sonrası*. (Ö. Karakaş, Trans.) İstanbul: Kolektif Kitap.
- Camus, A. (2010). *Başkaldıran İnsan*. (T. Yücel, Trans.) İstanbul: Can Yayınları.
- Cevizci, A. (2017). *Büyük Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Say Yayınları.
- Ceylan, İ. (2019). Yahudi Cennet Tasavvuru Üzerine Bir Değerlendirme. *Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 545-557.
- Çelebi, E. (2020). Zihin-Beden İlişkisinin Ontolojik Düzlemi Üzerine Bir Değerlendirme. *10th ECLSS Conferences on Language and Social Sciences*, (pp. 340-347). Almaty.
- Çelebi, E., & Gültekin, A. (2020). Ontolojik Sınırların Belirsizliği: Yapay Zekâ, Mit ve Her (Aşk) Filmi Üzerinden Bir Değerlendirme. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 6(1), 40-46.
- Demir, A. (2018). Ölümsüzlük ve Yapay Zekâ Bağlamında Trans-hümanizm. *Online Academic Journal of Information Technology*, 9(30), 95-104.
- Demircan, K. (2016, 09 03). *Aşkın İnsan Üstün İnsana Karşı*. Retrieved 8 9, 2021, from khosann.com: <https://khosann.com/askin-insan-ustun-insana-karsi/>
- Demirel, Ö. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı: TÖMER örneği. *Dil Dergisi*, 166(1), 5-15.

- Doğan, A. (2002). *Yapay Zekâ*. İstanbul: Kariyer Yayınları.
- Edman, T. B. (2019). Transhumanism and Singularity: A Comparative Analysis of a Radical Perspective in Contemporary Works. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 18(1), 39-49.
- El-Kindî, Y. b. (2012). *Üzüntüden Kurtulma Yolları*. (M. Çağrıçı, Trans.) Ankara: TDV Yayınları.
- Eyuboğlu, İ. Z. (2017). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*. İstanbul: Say Yayınları.
- Faşlı, F. G. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programının akademisyen ve öğrenci görüşleri temelinde değerlendirilmesi. *Doktora tezi*. Yakın Doğu Üniversitesi.
- Göçer, A., & Kılıç, B. S. (2021). Türkçenin ikinci/yabancı dil olarak öğretimi programları ile programlarla ilgili yapılan çalışmalara genel bakış. *Çukurova Araştırmaları*, 7(2), 238-261.
- Hansell, G. R., & Grassie, W. (2010). *Transhumanism and Its Critics*. Philadelphia: Metanexus Institute.
- Haynes, N. K. (1999). *How we became posthuman : Virtual Bodies in Cybernetics, Literature, and Informatics*. London.
- Hesiodos. (1977). *Theogonia*. (S. Eyuboğlu, & A. Erhat, Trans.) Ankara: Türk Tarih Kurumu .
- Hökelekli, H. (1991). Ölüm ve Ölüm Ötesi Psikolojisi. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*, 3(3), 151-165.
- İncil. (2009). *İncil Romalılar*. İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları.
- İşcan, A. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin sorunlarına ilişkin bir değerlendirme. *Tömer Dil Dergisi*, 5(1), 119-138.
- Kalyoncu, H. (2011). *Ölümsüzlük İhtiyacı*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Karağuz, A. M. (2020, 05). Cennetten Kovulan İnsanın Cenneti Yeniden İnşa Uğraşı: Transhümanizm. *Türk Dili*(821), 52-59.
- Kaya, M., & Kardaş, M. N. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı üzerine bir inceleme. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 1-20.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(15), 170-189.
- Kızıl, A. (2017). Antik Dönem Yunan Dünyası'nda Ölüm Kavramı Ve Bununla İlgili Bazı Betimler . *Uluslararası Amisos Dergisi*, 2(3), 32-65.
- Kuran'ı Kerim. (2009). *Kuran'ı Kerim*. (H. Altuntaş, & M. Şahin, Eds.) Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı.
- Kurzweil, R. (2006). *The Singularity Is Near: When Humans Transcend Biology*. Viking.
- Landgraf, E., Trop, G., & Weatherby, L. (2019). *Posthumanism in the Age of Humanism*. New York: Bloomsbury Publishing.
- Levchuk, K. (2019). How Transhumanism Will Get Us Through the Third Millenium. In K. Levchuk, & N. Lee (Ed.), *The Transhumanism Handbook*.
- Livingstone, D. (2015). *Transhumanism: The History of a Dangerous Idea*. Sabilillah Publications.
- Maden, A. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programlarında söz varlığını zenginleştirme. *Tarih Okulu Dergisi*, 13(46), 1822-1857.

- Maden, S. (2021). Türkçe ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin eğilimleri: Bir içerik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1), 30-45.
- Maxmen, A. (2017, 11 2). Three technologies that changed genetics. *Nature*(528), 2-3.
- Memiş, M. R. (2021). *Yabancılara Türkçe öğretiminin güncel sorunları*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook: Qualitative data analysis*. Thousand Oaks: Sage.
- Mumford, L. (2010). *Technics and Civilization*. The University of Chicago Press.
- Nabiyev, V. V. (2016). *Yapay Zeka*. İstanbul: Seçkin.
- Neiman, C., & Goldman, E. (1999). *Ölümden Sonra Yaşam*. (G. Şen, Trans.) İstanbul: Doğan Kitap Yayınları.
- Nurlu, M., Konyar, M., Tuna, L., & Görgüç, Ç. (2021). Milli Eğitim Bakanlığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı Eleştirisi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 10(29), 485-521.
- O'Connell, C. (2017, 05 01). *Fighting The Common Fate of Humans: to Better Life and Beat Death*. Retrieved 09 27, 2020, from /cosmosmagazine.com: <https://cosmosmagazine.com/technology/fighting-the-common-fate-of-humans-to-better-life-and-beat-death>
- O'Connell, M. (2018). *To Be a Machine: Adventures Among Cyborgs, Utopians, Hackers, and the Futurists Solving the Modest Problem of Death*. New York: Anchor Books.
- Özdemir, M., & Başaran, N. (2021). Transhümanizm, Posthümanizm ve İnsan Bilincinin Yeni Kapsamı. *İslami Araştırmalar*, 1(32), 30-51.
- Özkan, S. (2013). *Ölüm Felsefesi*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Reese, B. (2020). *Yapay Zeka Çağı*. (M. Doğan, Trans.) İstanbul: Say Yayınları.
- Rıza, A. (1960). *Mucemü Metni'l-Lügatiyye*. Beyrut: Dârü Mektebeti'l-Hayat.
- Sak, R., Sak, İ. T., Şendil, Ç. Ö., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250.
- Sina, İ. (1959). *Ölüm Korkusundan Kurtuluş Risalesi*. (M. H. Tura, Trans.) Orhan Mete ve Ortağı kolektif Şirketi.
- Sirius, R. U., & Cornell, J. (2015). *Transcendence: The Disinformation Encyclopedia of Transhumanism and the Singularity*. San Francisco: Disinformation Books.
- Spinoza, B. d. (2016). *Ethica Geometrik Yöntemle Kanıtlanmış ve Beş Bölüme Ayrılmış Ahlak* (Çev.: Çiğdem Dürüşken). İstanbul: Kabalcı Yayınları.
- Şahin, Ç. (2020). Veri toplama teknikleri. In R. Y. Kincal, *Bilimsel araştırma yöntemleri* (pp. 125-182). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Şahin, H. (2006). Eğitim programı geliştirme sürecinde önemli bir aşama: İhtiyaç belirleme. *Tıp Eğitimi Dünyası*(22), 1-9.
- TMV. (2020, Kasım). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı. (2.baskı). İstanbul. Retrieved Eylül 19, 2022, from https://www.turkiyemaarif.org/uploads/Turkcenin_Yabancı_Dil_Olarak_Oğretimi_Programi_2_Baski.pdf

- Tüm, G. (2022). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde gücü ve geleceği*. Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği.
- Türkiye Maarif Vakfı. (2022). *Geleceğine gülümse*. İstanbul: Türkiye Maarif Vakfı. Retrieved Mayıs 22, 2023, from <https://turkiyemaarif.org/uploads/editions/files/164367906b41dd.pdf>
- Ulutaş, M., & Kara, M. (2019). TÖMER Türkçe Öğretim Programları Okuma . *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 232-250.
- Uysal, S. (2020, Nisan 7). *İslam ve diğer dinlerde ölüm*. Retrieved 10 14, 2020, from www.sdplatform.com: <https://www.sdplatform.com/Dergi/1289/İslam-ve-diger-dinlerde-olum.aspx>
- Wolfe, C. (2010). *What Is Posthumanism*. London: University of Minnesota Press.
- Yakıt, İ. (1989). *Mevlana ve Ölüm Felsefesi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yilter, S. (2017). Gılgamış Destanı (Enome Eniş) Ve Altay Türklerine Ait “Yaratılış Efsanesi”nde “Tanrı” ve “Yaratılış” Kavramlarının Karşılaştırılması. *MECMUA*(4), 29-40.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal kuruluş ile ilişkisi bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.